
DATUM	DNR
2022-02-28	DELMOS 2021/572
Regeringskansliet / Justiedepartementet 103 33 Stockholm	ERT DNR Ju2021/03715

Remissvar Remiss: "Vägar till ett tryggare samhälle (SOU 2021:85)"

Sammanfattning

Yttrandet från Delegationen mot segregation (Delmos) utgår ifrån myndighetens uppdrag att bidra till att öka långsiktiga effekter av insatser för att minska och motverka social och ekonomisk segregation på nationell, regional och lokal nivå. Delmos har några generella medskick som är relevanta både för volym 1 och 2 och i arbetet för ett tryggare samhälle.

Delmos är positiva till att utredningen tar hänsyn till den segregation som finns i landet i volym 1. Delmos lyfter i yttrandet att platsen har betydelse för människors livschanser. Segregation är ett problem när den leder till att människor får alltför ojämlika uppväxt- och levnadsvillkor beroende på var man lever och verkar. Detta kan också påverka brottsutvecklingen i ett område. Delmos lyfter också vikten att ta hänsyn till det perspektivet i arbetet att ge stöd och skydd till brottsutsatta.

Delmos lyfter fram att myndigheten tillsammans med SCB har tagit den rikstäckande indelningen och definitionen av områden med socioekonomiska utmaningar och andra områden. Indelningen och definitionerna kan med fördel användas i det brottsförebyggande arbetet. Delmos lyfter också fram vikten av att använda sig av Segregationsbarometern som verktyg för att få en adekvat lägesbild och analys på olika geografiska nivåer.

Yttrande

Delmos har nedan några generella medskick som är relevanta både för volym 1 och 2 och i arbetet för ett tryggare samhälle samt några konkreta synpunkter på förslag 9.3.1 i volym 2.

PLATSEN HAR BETYDELSE FÖR MÄNNISKORS LIVSCHANSER

Delmos är positiva till att utredningen tar hänsyn till den socioekonomiska boendesegregation som finns i landet och platsens betydelse i volym 1. Enligt myndighetens årsrapport från 2021 har segregationen ökat kraftigt sedan 1990-talet. Skillnaderna mellan olika områdestyper är så pass stora att de pekar på att platsen har betydelse för människors livschanser. Vidare framgår det att över hälften av Sveriges 290 kommuner har ett eller flera områden med socioekonomiska utmaningar.

Segregation handlar om att människor lever och verkar separerade ifrån varandra. Denna åtskillnad innebär att det uppstår koncentrationer av människor med liknande karaktäristika i till exempel bostadsområden, i olika skolor och på delar av arbetsmarknaden. Segregation är ett problem när den leder till att människor får alltför ojämlika uppväxt- och levnadsvillkor beroende på var man lever och verkar. En alltför ojämnt fördelad tillgång till viktiga resurser såsom skolor och vårdinrättningar liksom tillgången till olika arbetsmarknader och arbetstillfällen har effekter för både samhälle, olika grupper och individer.

Hur bostadsområdet och staden är utformad har en strukturell påverkan på individers möjligheter i livet. Livsmiljön i det närmsta bostadsområdet, liksom möjligheterna till fungerande skolor, en fungerande service, egen försörjning, fritidsaktiviteter och tillgång till demokratin har betydelse även för brottsutvecklingen i ett område.

EN DEFINITION AV OMRÅDEN MED SOCIOEKONOMISKA UTMANINGAR

I del 2.5 i volym 1 anges att det finns olika definitioner av områden med omfattande utmaningar. Delmos vill lyfta fram att det nu finns en rikstäckande och vedertagen definition av områden med socioekonomiska utmaningar och andra områden. Med bakgrund av att samhället tidigare har saknat en vedertagen definition av begreppet områden med socioekonomiska utmaningar fick Delmos och Statistiska Centralbyrån (SCB) i uppdrag av regeringen (A2020/01734/SV) att utveckla ett rikstäckande index som belyser hur olika områden förhåller sig till varandra avseende socioekonomisk status. Utfallet av arbetet resulterade i områdestyper.

I uppdragsbeskrivningen framgick det att myndigheterna skulle utgå från den rikstäckande områdesindelningen för statistisk uppföljning av socioekonomiska förhållanden, det vill säga regionala statistikområden (RegSO:n). För att definiera vilka områden som har socioekonomiska utmaningar samt att kunna följa utvecklingen av bland annat områden med socioekonomiska utmaningar över tid

tog myndigheten fram två mått, varav ett socioekonomiskt index som utgör grunden för en områdesindelning, områdestyper. Totalt finns fem områdestyper:

- Områdestyp 1 – områden med stora socioekonomiska utmaningar
- Områdestyp 2 – områden med socioekonomiska utmaningar
- Områdestyp 3 – socioekonomiskt blandade områden
- Områdestyp 4 – områden med goda socioekonomiska förutsättningar
- Områdestyp 5 – områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar.

Områdestyp 1 och områdestyp 2 går in under samlingsbegreppet områden med socioekonomiska utmaningar.

VERKTYG FÖR ATT ANALYSERA PROBLEMATIKEN PÅ OMRÅDESNIVÅ

Som verktyg för att få en adekvat lägesbild och därmed kunna göra analyser för att motverka och minska den ökande segregationen kan aktörer som arbetar för trygghet och bekämpning av brottslighet använda sig av Segregationsbarometern. Segregationsbarometern är ett verktyg som gör det möjligt att visualisera, analysera och följa segregationens utveckling över tid. Den utgår från indikatorer som har betydelse för den socioekonomiska boendesegregationen och dess utveckling och finns på många olika geografiska nivåer. Indikatorerna som finns med i Segregationsbarometern belyser flera samhällsområden som exempelvis boende och samhällsservice, arbetsmarknad, utbildning, demokrati och civilsamhälle samt hälsa. Områdestyperna finns med i Segregationsbarometern genom en kartfunktion. Där kan användare av verktyget se hur områdestyperna fördelar sig på nationell, regional och lokal nivå. Vidare kan verktyget ge information över hur stor andel av en kommuns befolkning som lever under olika socioekonomiska förutsättningar.

Genom att kontinuerligt arbeta med mätning och analys på lägre geografiska nivåer kan användarna få indikationer på vilken typ av frågor det finns störst behov av att arbeta vidare med för att motverka och minska segregation. Eftersom en av flera riskfaktorer för att utveckla en brottslig bana är den socioekonomiska boendesegregationen bör analyser utgå det. Där fyller Segregationsbarometern en viktig funktion. Det är också viktigt att beakta andra aspekter såsom till exempel destruktiva maskulinitetsnormer.

Delmos vill också lyfta fram att Brottsförebyggande rådet (Brå) 2021 fick i uppdrag att ta fram statistik över utsatthet för brott, trygghet och förtroende för rättsväsendet i utsatta områden. Med utgångspunkt från Nationella trygghetsundersökningen (NTU) har Brå fått i uppdrag att utforma och ta fram statistik för utsatta områden, både baserat på den områdesindelning av utsatta

områden som Polismyndigheten tagit fram samt de områdestyper som Delmos tagit fram. Det möjliggör för Brå att beskriva utvecklingen av utsatthet för brott, trygghet och förtroende för rättsväsendet i områden med socioekonomiska utmaningar och göra jämförelser med andra områden. Ökad kunskap om hur områden med socioekonomiska utmaningar skiljer sig från andra områden är viktigt för att samhällets aktörer ska kunna arbeta mot den problematik som finns.

FÖRSLAG 9.3.1

Med bakgrund av ovan ställer sig Delmos positiva till förslag 9.3.1 att information till brottsutsatta ska bli mer situationsanpassade och utifrån individens behov. Myndigheten vill också trycka på vikten av att ta hänsyn till de specifika förutsättningar som råder på platsen där brotten sker som kan påverka hur stödet bör utformas. Där kan Polismyndigheten använda sig av de verktyg som Delmos tagit fram.

Delegationen mot segregation har inga synpunkter eller invändningar mot förslagen i övrigt.

I detta ärende har Direktör Anders Kessling beslutat. Utvecklingsledare Katarina Linnarsson Utne har varit föredragande. I den slutgiltiga handläggningen har också analytiker Ulrika Gustafsson deltagit.

Anders Kessling

Katarina Linnarsson Utne